

School ondersteuningsplan

2022-2026



RKBS De Regenboog
Rouboslaan 12
2252 TR Voorschoten
Telefoon: 071-5615743
e-mail: info@rkderegenboog.nl
www.rkderegenboog.nl



Inleiding

Iedere Panta Rhei-school heeft zijn eigen gezicht en zijn eigen manier van werken. Dat is goed en dat willen wij graag zo houden. Maar wel allemaal met hetzelfde doel: het verzorgen van uitstekend onderwijs, passend bij de talenten van ieder kind. Dit in samenwerking met kind en ouders, zodat alle betrokkenen samen zorg kunnen dragen voor een optimale ontwikkeling van het kind.

Met dit ondersteuningsplan willen wij inzichtelijk maken voor teamleden, leerlingen, ouders en externe instanties waarmee wij samenwerken hoe bij ons de ondersteuning van onze leerlingen is georganiseerd.

Bij de invoering van de Wet op Passend Onderwijs (1 augustus 2014) is de school verplicht om een Schoolondersteuningsprofiel (SOP) op te stellen. In het SOP geeft de school aan wat zij op het moment van schrijven in staat is te doen met betrekking tot de ondersteuning aan de leerlingen. Het SOP is als bijlage toegevoegd aan dit ondersteuningsplan.

Dit document, het ondersteuningsplan, geeft uitleg over de ondersteuning en de verschillende ondersteuningsniveaus die wij onderscheiden. Daarnaast maakt het ondersteuningsplan inzichtelijk wie op welk moment betrokken is bij de ondersteuning, hoe de ondersteuning eruitziet, waar en wanneer de leerling wordt ondersteund. We beschrijven ons handelings- en opbrengstgericht werken.

In dit ondersteuningsplan kunt u lezen hoe wij willen bereiken dat het onderwijs zo veel mogelijk wordt aangepast aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Er staat beschreven hoe wij op een cyclische wijze omgaan met onze kwaliteitszorg. Elk schooljaar bekijken we dit document opnieuw, zodat wij voortdurend werken aan verbetering van de interne ondersteuningsstructuur.

Tot slot vindt u enkele verwijzingen naar ondersteuningsdocumenten die voor de ondersteuning van onze leerlingen van belang zijn.

Visie passend onderwijs

De Regenboog heeft als basis de kernwaarden van Panta Rhei 'Vertrouwen', 'Verantwoordelijkheid' en 'Verbondenheid'. Daarnaast werkt De Regenboog met eigen kernwaarden zoals:



JE ONTDEKT JE
EIGEN TALENTEN.



WE STIMULEREN JE
ONDERZOEKENDE HOUPING.



JE LEERT HOE JE
KUNT SAMENWERKEN
MET ANDEREN.



Om tot leren te komen bieden wij, vanuit een professionele organisatie, een gestructureerde en veilige leeromgeving. Wij leren van en met elkaar; met respect voor elkaar en onze omgeving. Vanuit de eigen identiteit en binnen onze eigen mogelijkheden, sluit onze ondersteuningsstructuur aan op de leer- en ontwikkelbehoeften van de leerlingen, zodat zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen.

Iedereen is uniek. Kinderen maken een eigen persoonlijke en cognitieve ontwikkeling door. We werken aan de hand van 4 zorgniveaus. In de groepen ligt het accent op niveau 1 en 2. Indien meer nodig is wordt (tijdelijk) gewerkt op niveau 3. Indien dit niet voldoende is worden de stappen naar niveau 4



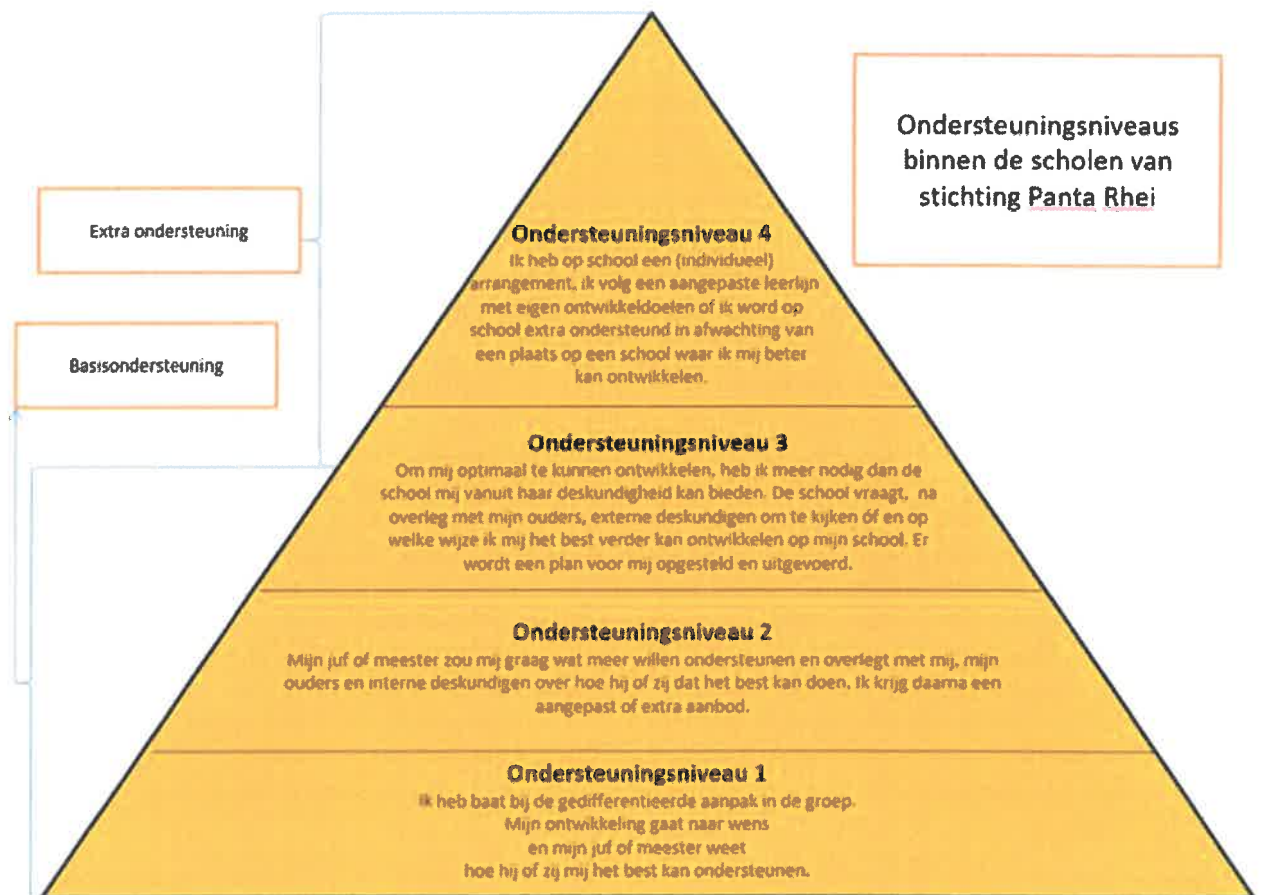
WE VIJEN ONZE
SUCCESSEN.

De verschillende ondersteuningsniveaus staan los van elkaar.

Het kan voorkomen dat een kind van niveau 1 naar niveau 2 en vervolgens van niveau 2 naar niveau 3 gaat.

Het is echter ook mogelijk dat vanaf niveau 2 naar niveau 4 wordt gegaan of dat de leerling van niveau 3 terug naar niveau 1 gaat. De school informeert de ouders over de juiste aanpak voor hun kind.

Schema ondersteuningsniveaus:



Hoe is de ondersteuning geregeld op school:

Wij bieden ons onderwijs in rekenen, lezen en spelling zo veel mogelijk op drie niveaus aan.

Kinderen kunnen op de hoofdvakken op een ander niveau zitten en kunnen ook gedurende het schooljaar van niveau wisselen. We gebruiken hiervoor de benaming ABC: Aandachtgroep—Basisgroep—Competente groep.

In de basis krijgt de aandachtsgroep verlengde instructie en de competente groep verkorte instructie waar dit mogelijk of nodig is.

Op het gebied van gedrag zijn er school- en klassenregels.

De ondersteuning voor de kinderen is verdeeld in vier niveaus:



*** Ondersteuningsniveau 2:**

De leerling heeft meer ondersteuning nodig van de leerkracht dan het ABC-aanbod en krijgt aanvullend werk / eigen taken. Dit kan leerstof zijn dat nog niet voldoende beheerst wordt of verrijking-/verdiepingsstof of een aanpak op gedrag.

Ondersteuningsniveau 2:

Een kind heeft meer nodig dan het gedifferentieerd aanbod van niveau 1. De leerkracht overlegt met de ouders, de leerling en met derden binnen de school (bijvoorbeeld de Intern Begeleider, een intern specialist of een collega.)

Eventueel wordt door middel van intern aanvullende onderzoeken nader bekeken wat de leerling nodig heeft. Afhankelijk van de mogelijkheden binnen de school wordt vervolgens een extra of aangepast aanbod georganiseerd.

De ondersteuning die de leerling op dit niveau krijgt, valt nog steeds onder de basisondersteuning die scholen op eigen kracht behoren te kunnen bieden. De wijze waarop de scholen invulling geven aan de basisondersteuning kan verschillend zijn. De ondersteuning kan worden gegeven door de eigen leerkracht in de reguliere groep. Ook kan er, indien deze mogelijkheid op school aanwezig is, voor gekozen worden om de extra ondersteuning door bijvoorbeeld een onderwijsassistent of remedial teacher te laten geven.



Leerkracht

- De leerkracht biedt wat meer ondersteuning aan één of meerdere leerlingen die op grond van observatie-/signaleringsgegevens de leerstof nog niet in voldoende mate beheersen, of beduidend hoger scoren, of gedragsmatig opvallen.

Deze ondersteuning heeft tot doel de leerlinge(en) d.m.v. efficiënt klassenmanagement en planmatig handelen terug te brengen naar ondersteuningsniveau 1.

De ondersteuning op dit niveau valt nog steeds binnen de basisondersteuning die de school biedt.

- De leerkracht is verantwoordelijk voor het nastreven van de doelen en past hierbij het continuüm van zorg toe (signaleren, analyseren, handelen, evalueren). Hierbij worden instrumenten ingezet die op schoolniveau zijn bepaald (zoals: CITO LVS, methode gebonden toetsen, observaties m.b.t. gedrag en werkhouding). Indien nodig wordt het niveau van de halfjaarlijkse toetsen aangepast aan het niveau van het kind.
- Na de analyse en interpretatie van de toets- en observatiegegevens maakt de leerkracht een plan voor de individuele leerling of een klein groepje leerlingen. Een kindgesprek waarbij de leerkracht samen met de leerling de te behalen doelen vaststelt , evenals de manier waarop zij die doelen gaan behalen is onderdeel van het plan.
- De leerkracht overlegt met de intern begeleider of een collega en eventueel kan er intern aanvullend onderzoek gedaan worden om nader te bekijken wat een leerling nodig heeft. De ondersteuning wordt gegeven door de eigen leerkracht of eventueel door een ondersteunende leerkracht. Ook deelname aan Regenbooggroepen of de plusgroepen en hulp door een tutor of ouder passen bij dit niveau.
- Als deze ondersteuning buiten het groepsplan valt, wordt dit door de leerkracht vastgelegd in een plan van aanpak.
- De leerkracht is verantwoordelijk voor dossiervorming, waarbij acties, resultaten, afspraken en het plan worden omschreven.
- De leerkracht houdt de intern begeleider op de hoogte door in een (leerling)bespreking op de voortgang van het plan terug te komen.
- Tevens bespreekt de leerkracht met de ouders het plan van handelen, de gedane acties en het resultaat.
- Bij deze gesprekken kan de leerkracht de intern begeleider consulteren of kan de intern begeleider aansluiten.

De leerkracht en de intern begeleider

- De leerkracht is verantwoordelijk voor het doorlopen van alle niveaus van ondersteuning en verzamelt alle benodigde informatie. In overleg met de intern begeleider en eventueel andere deskundigen kan besloten worden of een leerling doorgaat naar ondersteuningsniveau 4 of terug gaat naar niveau 1 of 2.
- De intern begeleider nodigt de externen uit die bij het overleg of het OT nodig zijn in overleg met de ouders en plant de (vervolg)afpraak. Dit kunnen afspraken zijn voor observatie in de groep, afname van een pedagogisch-didactisch onderzoek of coaching gericht op de handelingsverlegenheid van de school en/of van de leerkracht. De directie leidt de gesprekken. De adviseur van het samenwerkingsverband heeft inbreng vanuit de eigen professionaliteit.
- De leerkracht en de intern begeleider zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor dossiervorming.
- Acties, resultaten, afspraken worden door de leerkracht beschreven in een plan van aanpak of OPP, welke wordt ondertekend door ouders.
- De leerkracht draagt samen met de intern begeleider en professionals zorg voor de ondersteuning aan de leerling. Tijdens een leerlingbespreking worden leerlingen met structurele aanpassingen geëvalueerd en wordt de directie geïnformeerd als de leerling doorgaat naar niveau 4. Ouders zijn in dit proces betrokken en er wordt met school overlegd.

Directie:

- De directie is, als PPO Leiden betrokken is, voorzitter van een OT, tenzij anders vermeld wordt.

*** Ondersteuningsniveau 4:**

Op dit niveau zijn er twee mogelijkheden:

- De leerling krijgt een ontwikkelingsperspectief en werkt met een afgestemd plan van aanpak op gedrag of leergebied. Vaak volgt een leerling dan een eigen leerlijn met een verwachte uitstroom richting het voortgezet onderwijs.
- Ondanks alle zorg wordt besloten dat de leerling op een andere school beter op zijn/haar plaats is. In afwachting van plaatsing wordt een plan van aanpak/OPP opgesteld.



Ondersteuningsniveau 4:

Op dit ondersteuningsniveau zijn er drie mogelijkheden:

1. De leerling blijft op de school maar heeft wel een geheel op hem/haar afgestemde aanpak nodig. Bij het tot stand komen en de uitvoering van deze aanpak wordt gebruik gemaakt van expertise van externe deskundigen van bijvoorbeeld het samenwerkingsverband. De school werkt aan de hand van een ontwikkelingsperspectief. In sommige gevallen kan er sprake zijn van een (individueel) arrangement van waaruit een specifieke aanpak voor het kind wordt bekostigd.
2. De leerling blijft op de school maar heeft wel een geheel op hem/haar afgestemde aanpak nodig. De leerling volgt op één of meerdere gebieden een eigen leerlijn met eigen ontwikkeldoelen. De school werkt dan bijvoorbeeld aan de hand van een zgn. ontwikkelingsperspectief waarin staat naar welk niveau met het kind wordt toegewerkt.
3. Soms komt het voor dat besloten moet worden dat een leerling, ondanks alle extra zorg die geboden is, toch beter op zijn/haar plaats is op een andere school. Bijvoorbeeld een school die gespecialiseerd is op het gebied van de hulpvraag van de leerling. In die gevallen wordt de leerling in ondersteuningsniveau 4 volgens een plan van aanpak begeleid tot het moment waarop de overstap naar de andere school gemaakt kan worden.

Niveau 2 Basis ondersteuning	<i>Inzetten van preventieve en licht curatieve interventies:</i> • Plusgroep • Gedragsinterventie • Spelling/leesgroep m.b.t. dyslexie • Rekengroep m.b.t. dyscalculie. <i>Extra ondersteuning van eigen/ondersteunende leerkracht, leerkracht ondersteuner en/of onderwijsassistent. Mogelijk groep overstijgend.</i> <i>Als bovenstaande interventie niet voldoende oplevert kan de RT leerkracht worden ingezet</i>	<i>Leerlingen die aanvulling nodig hebben op het aanbod voor de basisgroep en/of subgroepen.</i>	<i>Zie niveau 1</i> <i>Leerkracht -kind</i> <i>Leerlingbespreking in oktober/november, maart/april en juni/juli (leerkracht, intern begeleider)</i> <i>Leerkrachten onderling (elkaar benutten als steunbron) – zie niveau 1.</i> <i>Leerkracht – ouder (eventueel met intern begeleider)</i>
Niveau 3 Basis ondersteuning/ extra ondersteuning	<i>Inzetten van curatieve interventies zoals:</i> • Dyslexieprotocol (zorgniveau 3) • Verwijzing naar externe behandelaars. • Individueel onderzoek	<i>Leerlingen die extra begeleiding nodig hebben vanuit de basis-ondersteuning of van externen.</i> <i>Bekostiging door:</i> • school of • ouders of • zorgverzekering of • gemeente	<i>Zie niveau 2</i> <i>Intern Zorg Overleg.</i> <i>Adviseur PPO Leiden</i> <i>Ondersteuningsteam</i> <i>Externen</i>
Niveau 4 Extra ondersteuning	<i>Inzetten ambulante begeleiding en expertise bij individuele arrangementen/ eigen leerlijn met ontwikkelingsperspectief</i>	<i>Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben die de basisondersteuning overstijgt.</i> <i>Of leerlingen die in afwachting zijn van plaatsing op een school waar het zich beter kan ontwikkelen en ondersteuning nodig hebben (bijvoorbeeld SBO – SO).</i>	<i>Zie niveau 2</i> <i>Ondersteuningsteam</i> <i>Multi disciplinair overleg</i>

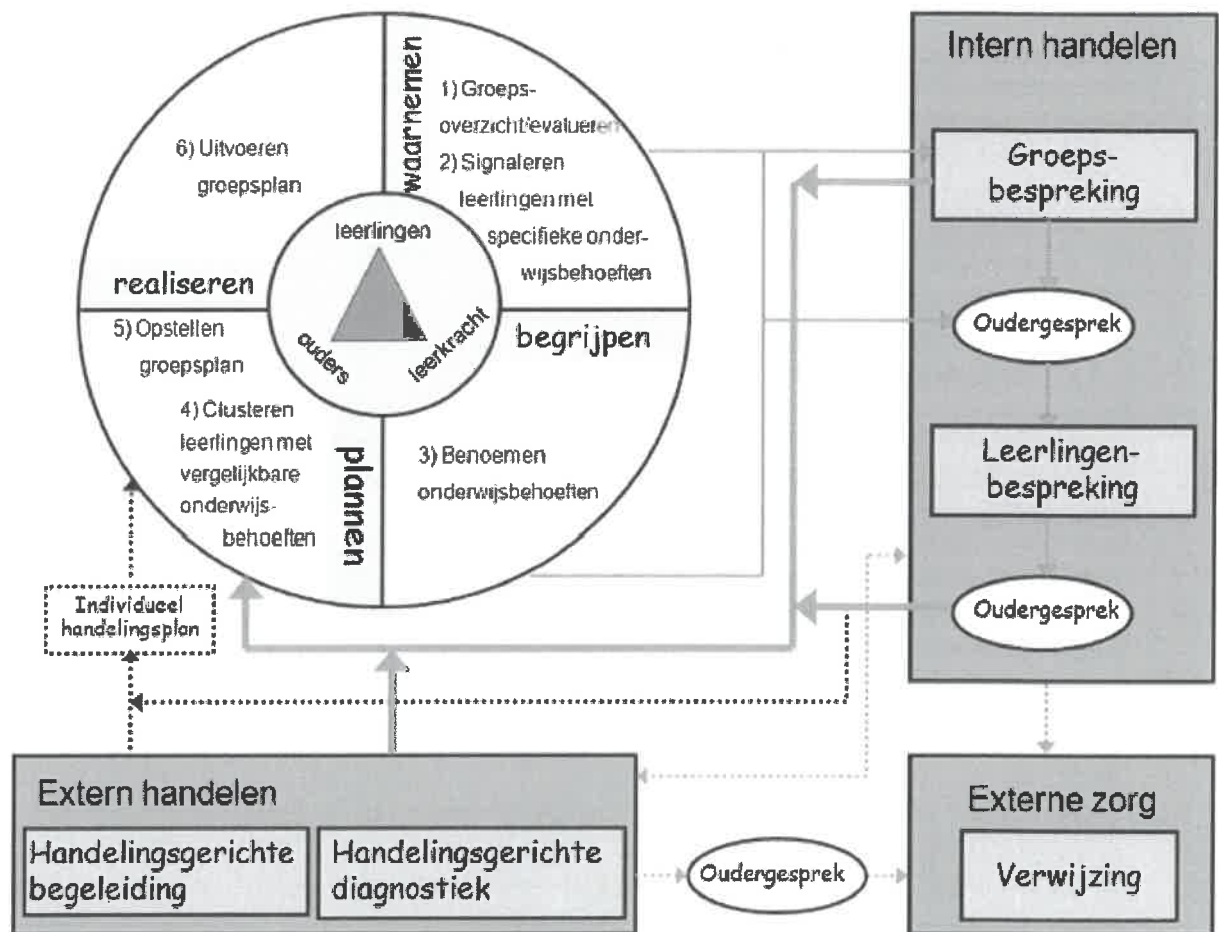
Schoolondersteuningsplan 2022-2026 De regenboog versie 2022



2. Plan voor de komende periode opstellen
3. Uitvoering van het plan
4. Controleer: Tussentijds en op het eind van het plan

Hoofdstuk 3. Handelingsgericht werken

In schema: Handelingsgericht werken op groepsniveau



Op groepsniveau staat in de 1-zorgroute de cyclus 'Handelingsgericht werken' centraal. Deze cyclus bestaat uit een viertal fasen, zoals zichtbaar wordt in bovenstaand staande figuur. In dit hoofdstuk worden de verschillende fasen kort toegelicht.

In bijlage 1 treft u een overzicht van de uitgangspunten van Handelingsgericht werken.

4. Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften

Op RKBS De Regenboog wordt gewerkt met convergente differentiatie. Dit betekent dat alle leerlingen het basisaanbod krijgen en dat binnen het groepsplan (zie hieronder bij stap 5) de leerlingen zijn verdeeld in drie groepen. We noemen dit de ABC groepen: de Aandachtgroep (verlengde instructie), de Basisgroep en de Competente groep (verkorte instructie). Er is sprake van een basisaanbod voor alle leerlingen. Bepaalde leerlingen krijgen vervolgens naast / in plaats van het basisaanbod extra instructie, verkorte instructie, extra leerstof, meer leertijd of verdieping/verrijking.

De leerkrachten maken in deze fase gebruik van het volgende:

- groepsoverzicht met beschreven onderwijsbehoeften
- afspraken binnen de school over differentiatie, zoals 'compacten', gedifferentieerde instructie – aanbieden in drie subgroepen
- afspraken binnen de school over hoe het aanbieden van meer instructie en leertijd in de klas georganiseerd en in het rooster gepland wordt.

5. Opstellen groepsplan

De leerkrachten maken in deze fase gebruik van het volgende:

- Groepsoverzicht
- Clustering van de leerlingen (zie stap 4)
- Format groepsplan
- Afspraken binnen school wanneer groepsplan klaar moet zijn.

De doelstellingen worden SMARTI geformuleerd:

Specifiek:	concreet en duidelijk
Meetbaar:	in waarneembaar gedrag omschreven
Acceptabel:	passend in naaste ontwikkeling van het kind.
Realistisch:	haalbaar
Tijdgebonden:	duidelijk wanneer het doel bereikt moet zijn.
Inspirerend:	gebaseerd op positieve verwachtingen.

*Alle leerlingen worden opgenomen in het groepsplan. Het kan echter voorkomen dat een groepsplan toch niet volledig voldoet. In die situaties kan er een apart 'plan van aanpak' voor een leerling worden gemaakt. (zie blz 11)

Realiseren

6. Het uitvoeren van het groepsplan

Wat nodig:

- Het groepsplan
- Afspraken over de manier van dag- en/of weekplanning binnen de groepen.
- Vertaling groepsplan naar praktijk.

Uit het geëvalueerde groepsplan en het aangepaste groepsoverzicht wordt een nieuw groepsplan opgesteld.

Kindgesprekken:

Wij hechten waarde aan eigenaarschap van het kind. Naast de gesprekken tussendoor zijn er twee vaste periodes dat de leerkracht met het kind even apart zit om elkaar te leren kennen en afspraken te maken nl. Bij aanvang van het schooljaar en in januari/februari.

Groepsoverdracht

In de laatste schoolweek worden de volgende documenten gereed gemaakt voor de groepsoverdracht:

- Groepsoverzicht
- Evaluatie groepsplannen
- ABC groepen overzicht
- inventarisatie zorg
- SIDI-3
- SCOL.
- Actualiseren lijst bijzonderheden leerlingen

Plan van aanpak

Uit de groeps- of leerlingbespreking kan blijken dat het volgende nodig is:

- op sociaal emotioneel gebied een plan van aanpak.
- op cognitief gebied een Ontwikkelperspectiefplan of een groeidocument.

Deze plannen worden door de leerkracht, met hulp van de intern begeleider, opgesteld.

Hiervoor wordt een standaard format gebruikt.

Ontwikkelperspectiefplan (OPP)

Als de leerontwikkeling of het gedrag daartoe aanleiding geeft, wordt een OPP opgesteld.

Voor leerlingen die ondersteuning krijgen, die buiten de basisondersteuning valt, is een OPP verplicht. Het OPP wordt opgesteld door de groepsleerkracht. De intern begeleider ondersteunt hierbij.

In het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) beschrijft de school de beredeneerde keuzes in de leerdoelen en in het aanbod, binnen het regulier programma, die de leerling kan bereiken. Het biedt handvatten waarmee de leraar het onderwijs kan afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerling. Het laat zien naar welk vervolgonderwijs de school, samen met de leerling en diens ouders, toewerkt. In het ontwikkelingsperspectief is het niveau wat uiteindelijk van het kind verwacht wordt beschreven.

Scholen voor regulier basisonderwijs moeten voor leerlingen die een onderwijsachterstand hebben een OPP opstellen. Een OPP wordt vanaf midden groep 6 opgesteld. In enkele gevallen wordt in eerdere schooljaren een OPP opgesteld

In een OPP wordt de extra ondersteuning en/of aanpak van een leerling vastgelegd om ervoor te zorgen dat de leerling kan leren en ontwikkelen op zijn/haar niveau.

Na de midden- en eind CITO uitslagen wordt het OPP geëvalueerd en aangepast. De ouders/verzorgers worden hiervan op de hoogte gebracht. Ook het herziene OPP dient door de ouders ondertekend te worden.

Vanuit het ontwikkelingsperspectief worden doelstellingen bepaald.

De school kijkt of de leerling zich volgens dit perspectief ontwikkelt en past het onderwijs- en leerstofaanbod hierop aan.

Door het werken vanuit een ontwikkelingsperspectief worden de mogelijkheden van de leerlingen beter benut.

Het groeidocument

Het Groeidocument is een veilige manier om gegevens en vertrouwelijke informatie te verzamelen, te bewaren en te delen. Een Groeidocument wordt alleen aangemaakt voor kinderen voor wie iets extra's nodig is. Zo is alle relevante en actuele informatie altijd beschikbaar op één plek. De ouders geven vooraf toestemming aan de intern begeleider om een Groeidocument voor hun kind aan te maken. De intern begeleider voert de regie, geeft ouders een 'lees-link' en geeft – altijd in samenspraak met de ouders – toegang aan andere zorgverleners door middel van een 'lees-link'.

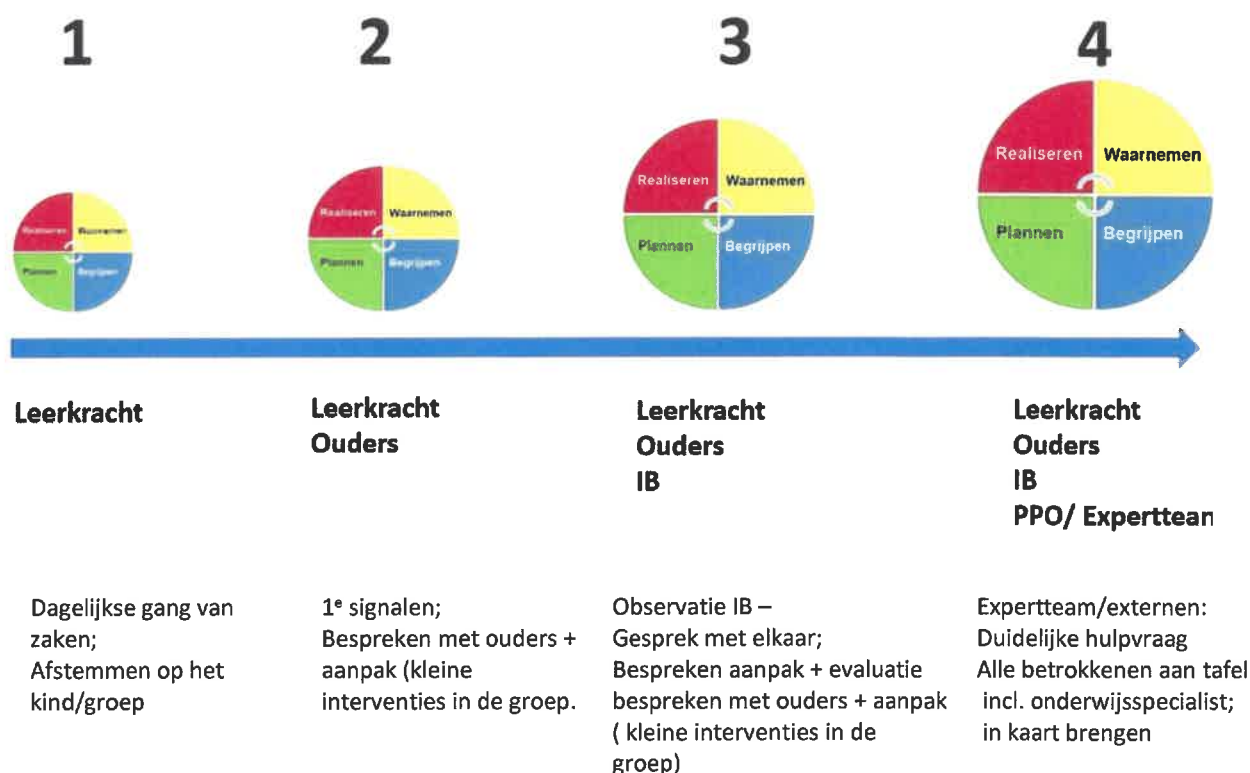
Het Groeidocument (GD) heeft de volgende functies:

1. Voorbereiding Ondersteuningsteam (OT) d.m.v. documenten in het Groeidocument te hangen (data verzamelen).
2. Praatpapier tijdens OT (vragen en beslissingen, houvast, structuur).
3. Verslag van OT en afspraken.
4. Monitoren: zijn doelen in zicht/behaald? Is voortzetting ondersteuning nog nodig?
5. Indien van toepassing: Ontwikkelingsperspectief, uitstroomperspectief, tussendoelen en beredeneerd onderwijsaanbod in het Groeidocument hangen.
6. Indien van toepassing: Aanvraag toelaatbaarheidsverklaring

Externe zorg

RKBS De Regenboog heeft contact met o.a. PPO Leiden (onderwijsspecialist [OS]), Voorschoten Voor Elkaar (School Maatschappelijk Werk, Maatschappelijk Werk), logopedie, fysiotherapie, Remedial Teachers, onderzoeksbureaus.

Stappenplan Handelingsgericht werken en betrokkenheid externen:



Hoofdstuk 4 Bijlagen:

Bijlage 1 Zeven uitgangspunten van handelingsgericht werken

1. **Doelgericht werken:** het schoolteam formuleert korte en lange termijn doelen voor leren, werkhouding en sociaal-emotioneel functioneren van alle leerlingen en evalueert deze in een cyclus van planmatig handelen. Ook het zorgteam en de deskundigen werken vraag- en doelgericht: zij verzamelen alleen die informatie die nodig is voor het vaststellen van een onderwijszorgarrangement.

2. De **onderwijs- en opvoedbehoeften van kinderen** staan centraal. Wat heeft een kind nodig om een bepaald doel te behalen? Denk aan een bepaalde instructie/uitleg, extra leertijd en oefening, meer uitdaging of duidelijke gedragsafspraken met gerichte feedback.

3. **Afstemming en wisselwerking:** het gaat niet alleen om het kind, maar om het kind in wisselwerking met zijn omgeving. Het gaat om deze leerling in deze groep, bij deze leerkracht, op deze school en van deze ouders. Hoe goed is de omgeving op school (onderwijs) en thuis (opvoeding) afgestemd op wat dit kind nodig heeft?

4. **Leerkrachten** realiseren passend onderwijs en leveren daarmee een **cruciale bijdrage** aan een positieve ontwikkeling van leerlingen op het gebied van leren, werkhouding en sociaal-emotioneel functioneren. Met andere woorden: het is de leerkracht die 't doet. Ook onderwijsondersteunend gedrag van ouders is cruciaal voor schoolsucces. Wat hebben leerkracht en ouders nodig om hun kind dit te kunnen bieden; wat zijn *hun* ondersteuningsbehoeften?

5. **Positieve aspecten** van kind, leerkracht, groep, school en ouders zijn van groot belang. Naast problematische aspecten zijn deze nodig om de situatie te begrijpen, ambitieuze doelen te stellen en om een succesvol plan van aanpak te maken en uit te voeren. Binnen- en bovenschools is er daarom voortdurend aandacht voor het positieve.

6. **Samenwerking** tussen leerkrachten, leerlingen, ouders, interne en externe begeleiders is noodzakelijk om een effectieve aanpak te realiseren. Dit vergt constructieve communicatie tussen betrokkenen. Samen analyseren zij de situatie, formuleren ze doelen en zoeken ze naar oplossingen. Intern zorg overleg en deskundigen uit de 'bovenschoolse pool' werken intensief samen, in het belang van kind, school en ouders. De casemanager is hierbij een belangrijke schakel.

7. De werkwijze is **systematisch, planmatig, en transparant**. Het is betrokkenen duidelijk hoe men wil werken en waarom. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, hoe en wanneer. Zorgteam en deskundigen uit de 'pool' zijn op elkaar afgestemd. Formulieren en checklists ondersteunen dit streven. Onderwijsprofessionals zijn open over hun manier van werken en over hun plannen en motieven.

Naar: Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam (Pameijer, Van Beukering & De Lange, 2009, ACCO).

Ondersteuning met materiaal

stickers, klok, pictogrammen, gedragskaart

Structureren van de taak

Opdelen van de taak in kleine leerstapjes

Afdekken van delen van de taak

Plaatje weglaten

Vergroot lettertype

Eén opdracht op een bladzijde

Extra groot materiaal aanbieden

Stappenplannen en checklists (bijvoorbeeld voor maken werkstuk)

Overgangen tussen activiteiten afbakenen en verduidelijken

Activerende werkvormen

Uitdagende werkvormen

Actief leren (doe-opdrachten)

Aansluiten belevingswereld

Maatregelen om de motivatie en plezier in leren te bevorderen

Uitdagende werkvormen

Variatie in werkvormen

Belonen

Aansluiten belangstelling kinderen

Kinderen zelf keuzes laten maken

Succeservaringen creëren

Aanpassingen in leeromgeving

Rustige werkplek

Prikkelreductie

Ordenen van benodigde materialen

Oorkap, studdy buddy, tangle, etc.